

Investigating the Relationship between Leadership Learning and Electronic Learning of Students during the Coronavirus Epidemic Period

Amir Fallahi ^{1*}, Khadijeh Jasemi ²

1 Teacher, Master of Curriculum Planning

2 Master of Curriculum Planning

* **Corresponding author:** Master of Curriculum Planning, Email: amirfallahii1373@gmail.com

Received: 2020-05-19

Accepted: 2020-05-21

Abstract

The aim of this study was to investigate the relationship between leader self-learning and e-learning of students during the coronavirus epidemic. The statistical population of this study includes all students of the Department of Educational Sciences of Payame Noor University of Kermanshah. The sample size in this study was 226 people and a simple random sampling method was used to select them. Data collection tools were a self-study questionnaire for Fisher et al. (2001) and a standard electronic e-learning readiness questionnaire Vatniz (2004). Descriptive statistics were used to analyze the data to determine the degree of participation of different educational groups of men and women and inferential statistics of Pearson correlation coefficient, T-test and analysis of variance. The results showed that there was a significant relationship between self-learning and e-learning. The results of the study showed that the level of self-learning of the leader is not significantly different between men and women as well as in different educational groups in our society.

Keywords: Leadership Learning, E-Learning, Students, Coronavirus, Learning

بررسی رابطه بین یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی دانشجویان در دوران اپیدمی ویروس کرونا

امیر فلاحی^{۱*}، خدیجه جاسمی^۲

^۱ آموزگار، دانش آموخته کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی درسی

^۲ دانش آموخته کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی درسی

* نویسنده مسئول: آموزگار، دانش آموخته کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی درسی، ایمیل: amirfallahii1373@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۰۳/۰۱

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۰۲/۳۱

چکیده

پژوهش حاضر باهدف بررسی رابطه بین یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی دانشجویان در دوران اپیدمی ویروس کرونا انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان گروه علوم تربیتی دانشگاه پیام نور کرمانشاه می باشد که حجم نمونه در این پژوهش ۲۲۶ نفر بوده و برای گزینش آن‌ها از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه یادگیری خودراهبر فیشر و همکاران (۲۰۰۱) و پرسشنامه استاندارد آمادگی یادگیری الکترونیکی واتنیز (۲۰۰۴) بودند. برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی برای پی بردن به میزان مشارکت گروه‌های مختلف تحصیلی و زنان و مردان و آمار استنباطی ضریب همبستگی پیرسون، آزمون تی و تحلیل واریانس استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان داد که بین یادگیری خود راهبر و یادگیری الکترونیکی رابطه معنی‌داری وجود دارد. در ادامه نتایج پژوهش نشان داد که میزان یادگیری خود راهبر در میان گروه زنان و مردان و همچنین در گروه‌های مختلف تحصیلی جامعه‌ی ما تفاوت معنی‌داری ندارد.

واژگان کلیدی: یادگیری خود راهبر، یادگیری الکترونیکی، دانشجویان، ویروس کرونا، یادگیری

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو در علوم تربیتی محفوظ است.

مقدمه

یادگرفتن، مبانی رشد مداوم در طی حیات شغلی و همین‌طور ایفای نقش به‌عنوان جزئی از اعضای جامعه را در اختیار افراد می‌گذارند [۱]. یکی از مهم‌ترین مواردی که در دوران پیشرفت‌های تکنولوژیکی آموزش موردتوجه بوده، یادگیری الکترونیکی افراد است.

یادگیری الکترونیکی طریقی نو جهت انتقال محیط‌های یادگیری خوب طراحی شده، یادگیرنده محور، تعامل و تسهیل‌کننده به هر فرد، هر جا، هر وقت با استفاده از ویژگی‌ها و منابع تکنولوژی

هدف اصلی مؤسسات آموزش عالی تربیت فراگیرانی همیشگی است. مؤسسات آموزش عالی باید در طی دوره‌ها و دروس دانشگاهی به فراگیران، به‌عنوان جزئی از جامعه و همین‌طور شهروندان آگاه آموزش دهند که به چه صورت فراگیرند. دانشگاه‌ها با کسب اطمینان از اینکه فراگیران، قابلیت‌های فکری لازم را جهت تفکر انتقادی و استدلال کسب کرده‌اند و با یاری‌رساندن به آنان در ساخت چارچوبی جهت کسب چگونه

خود تشویق و ترغیب کرده و بعدازآن با کشف منابعی که برای رفع نقایص مؤثر هستند، می‌پردازند. پس افراد از علم و دانش خود جهت شناسایی منابع در دسترس و اجرای دآوری آگاهانه برای حل مسئله بهره می‌برند [۶]. بر طبق نظر آنار و شاری (۲۰۱۴) یادگیری خودراهبر پروسه‌ای است که یادگیرندگان در طول آن نیازهای یادگیری خود را ارزیابی کرده و بر طبق آن اهداف را چارچوب‌بندی، راهکارهای مناسب را انتخاب و اجرا و نتایج یادگیری را ارزیابی می‌کنند، پس لازم است که فراگیران هم خود و هم جامعه خود را بهبود بخشند؛ یعنی، کسانی که نسبت به یادگیری خود احساس مسئولیت دارند، توانایی تفکر انتقادی، تحلیلی و همین‌طور توانایی برقراری تعامل مؤثر را دارند، خود یادگیرنده هستند.

ایبلی و همکاران (۱۳۹۶) [۷] در مقاله‌ای که تحت عنوان بررسی ارتباط میان یادگیری خودراهبر و میزان سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات دانشجویان گروه علوم مهندسی دوره‌های یادگیری الکترونیکی انجام گردید، به این نتیجه رسیدند که در میان تمامی مؤلفه‌های یادگیری خودراهبر و سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات ارتباط معنادار است؛ و در متغیر یادگیری خودراهبر از نظر ویژگی‌های جنسیت، سن، معدل و اشتغال دانشجویان تفاوت معناداری وجود ندارد.

خطیب زنجانی و همکاران (۱۳۹۶) [۸] در مقاله خود با عنوان رابطه آمادگی خودراهبری یادگیری با پذیرش یادگیری الکترونیکی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان به این نتایج دست‌یافت که بین ابعاد مختلف آمادگی خودراهبری یادگیری دانشجویان با توجه به جنسیت و رشته تحصیلی تفاوت معناداری وجود ندارد. میان مؤلفه‌های خودراهبری یادگیری با پذیرش یادگیری الکترونیکی و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار است و آمادگی خودراهبری یادگیری پیش‌بینی کننده مناسبی برای پذیرش یادگیری الکترونیکی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان است.

قریشی و همکاران (۱۳۹۵) [۹] در مقاله‌ای با عنوان اثربخشی مدل بومی یادگیری الکترونیکی بر خودراهبری در یادگیری دانشجویان به این نتیجه دست یافتند که پرسشنامه محقق ساخته که بر مدل بومی یادگیری الکترونیکی منطبق است در بالا بردن نمره کل خودراهبری در یادگیری و مؤلفه‌های آن تأثیرگذار است.

با توجه به اهمیت روزافزون یادگیری الکترونیکی و مزایای این روش آموزشی در شرایط گوناگون جهان مانند شرایطی که آموزش فقط از راه دور ممکن است، مسئله ما در این پژوهش بررسی رابطه بین یادگیری خودراهبر با یادگیری الکترونیکی با

گوناگون دیجیتال در کنار دیگر شکل مواد یادگیری مناسب جهت محیط یادگیری آزاد، انعطاف‌پذیری و برنامه درسی الکترونیکی که از عناصر، اهداف، محتوا، فعالیت‌های یادگیری، مواد و منابع دیگر تشکیل شده است و منابع یادگیری گروه‌بندی فراگیران، روش‌های تدریس و فنون ارزشیابی است [۲].

در محیط یادگیری الکترونیکی فراگیر می‌تواند با کمک ابزارها و نرم‌افزارهای مختلف چون ابزارهای جستجو، ابزارهای ارتباطی، ابزارهای تهیه و ارائه محتوا به منابع یادگیری گوناگون و وسیع دسترسی پیدا کند؛ او همچنین می‌تواند با استفاده از ابزارهای نسل دوم وب، در تالارها، وبلاگ‌ها، ویکی‌ها و شبکه‌های اجتماعی مختلف و متناسب باهدف و علائق خود شرکت کند. یادگیری الکترونیکی نظامی است که بر فناوری اطلاعات و ارتباطات باهدف ایجاد، نگهداری، توسعه و در دسترس بودن منابع مطالعاتی-آموزشی برای دانشجویان قرار دارد که هدایتگر افعال مطالعاتی-آموزشی است و سنجش دانشجویان را بدون نیاز به وجود محلی برای فراگیران و آموزگاران امکان‌پذیر ساخته است [۳].

رمز موفقیت آموزش الکترونیکی در نحوه‌ی ارائه، نوع محتویات و توزیع مناسب است. از بیشتر مسائل موجود در آموزش‌های سنتی مثل سخنرانی‌های یک‌طرفه، تعامل و ارتباط ضعیف با فراگیران در آموزش الکترونیکی خودداری می‌شود. با کمک نرم-افزارهای سیستم آموزش الکترونیکی می‌توان به سرعت محیط‌های آموزشی مؤثر و کارا را با بهره‌جویی از عناصر متفاوت آموزشی تولید کرد [۲].

یکی از موارد مهم تأثیرگذار بر یادگیری الکترونیکی یادگیری خود راهبر فراگیر است. یادگیری خود راهبر یک رفتار یادگیری است که راهی برای یادگیری مداوم افراد با توجه به ابتکار خودشان هموار می‌شود. این نوع از یادگیری را می‌توان یک فرایند، هدف یا یک ویژگی برای فراگیر قلمداد کرد که با توجه به سبک یادگیری متغیر است، مورد توجه قرار گرفته است [۴]. نولز^۱ یادگیری خودراهبر را این‌گونه تعریف کرده است که در آن فراگیران برای شناسایی نیازهای یادگیری‌شان، مشخص ساختن اهداف یادگیری، شناسایی منابع و موارد و مطالب مورد نیاز خود برای یادگیری، گزینش و اجرای روش‌های مناسب یادگیری و برآورد و تعیین برآیندهای یادگیری خود با کمک دیگران و یا بدون کمک آن‌ها، کار خود را آغاز کرده و ابتکار عمل را در دست می‌گیرند [۵].

از مزایای یادگیری خودراهبر می‌توان به افزایش قدرت انتخاب، انگیزش، اعتماد به نفس، خودکار بودن و بالا بردن مهارت‌های یادگیری همیشگی و مادام‌العمر اشاره دارد. این نوع یادگیری فراگیران را به توسعه توانایی‌شان برای سنجش نقایص دانش

نقش میانجی انگیزش درونی دانشجویان در دوران اپیدمی ویروس کرونا می‌باشد.

اولین بار واژه یادگیری الکترونیکی توسط کراس مطرح شد و به آموزش‌هایی اطلاق می‌شود که فناوری‌های اینترنت و اینترنت را برای یادگیری به کار می‌برد. اخیراً یادگیری الکترونیکی بعد جدیدی را به آموزش داده است. با همگانی شدن اینترنت، بخش عمده و چشمگیر این نوع یادگیری برای استفاده از وب و تعاملات درون شبکه‌ای توسعه پیدا کرده و کاربرد آن به عنوان روش آموزشی مکملی در رشته‌های حضوری و در ترکیب با آموزش چهره به چهره در تعداد زیادی از دانشگاه‌های معتبر دنیا استفاده شده است. این روش آموزشی را با عنوان یادگیری ترکیبی نیز می‌شناسند. استقرار و توسعه سیستم یادگیری الکترونیکی در هر محیط آموزشی که دارای امکانات سخت‌افزاری و شبکه (اینترنت/اینترنت)، نیروی انسانی علاقه‌مند و اتکا بر عناصر آشنا به یادگیری الکترونیکی (مدرسان و فراگیران و نیز گروه پشتیبان فنی) محتوای یادگیری الکترونیکی و وجود یک سامانه نرم‌افزاری آنلاین ویژه مدیریت یادگیری الکترونیکی یا LMS میسر است [۱۰]. یادگیری الکترونیکی روشی جدید جهت انتقال محیط‌های یادگیری خوب طراحی شده، یادگیرنده محور، تعامل و تسهیل‌کننده به هر کس، هر جا، هر زمان با استفاده از خصوصیات و منابع تکنولوژی مختلف دیجیتال در کنار سایر اشکال مواد یادگیری مناسب برای محیط یادگیری آزاد، انعطاف‌پذیر و توزیع شده است [۱۱].

یکی از خصوصیات خیلی مهم یادگیرنده در محیط‌های یادگیری، آمادگی برای یادگیری خودراهبر و مستقل است. ضروری است فراگیران دارای درجه بالایی از خودسازمان‌دهی و خود انضباطی که از ویژگی‌های فراگیران خودراهبر است را برای ورود به محیط‌های آموزشی باشند [۱۲]. یادگیری خودراهبر به آغاز قرن بیستم و تمرکز بر توسعه‌ی آموزش بزرگ‌سالان مربوط است [۱۳] و به خاطر مزایای آن مورد توجه متخصصان و متصدیان محیط‌های آموزشی و سازمانی بوده است و به عنوان یک مهارت مورد نیاز برای آموزش و کار در قرن ۲۱ شناخته شده است [۱۴].

یادگیری خودراهبر دارای گستره مفهومی وسیعی از یادگیری خودآموخته، یادگیری مستقل، یادگیری غیر سنتی، یادگیری باز، یادگیری مشارکتی، خودآموزش، یادگیری خود نظم‌دهنده تا یادگیری خود برنامه‌ریزی است [۱۳] اما معمول‌ترین تعریف مربوط به یادگیری خودراهبر به نولز (۱۹۸۹) اختصاص دارد. نولز یادگیری خودراهبر را، نوعی از یادگیری می‌داند که در آن افراد برای تشخیص نیازهای یادگیری خود، تعیین اهداف یادگیری، انتخاب و اجرای راهکارهای مناسب یادگیری و سنجش نتایج

یادگیری خود، با یا بدون کمک دیگران وارده عمل شده و ابتکار عمل را به دست می‌گیرند [۱۵]. فیشر و همکاران^۳ (۲۰۰۱) [۱۶] در تعریفی دیگر، یادگیری خودراهبر را درجه مسئولیت‌پذیری فراگیر نسبت به یادگیری‌اش تعریف کرده‌اند [۱۴].

ایبلی و همکارانش (۱۳۹۶) [۷] در مقاله‌ای که با عنوان بررسی ارتباط بین یادگیری خودراهبر و میزان سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات دانشجویان گروه علوم مهندسی دوره‌های یادگیری الکترونیکی انجام دادند؛ نتیجه گرفتند، بین تمام مؤلفه‌های یادگیری خودراهبر و سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات ارتباط معناداری وجود دارد؛ و در متغیر یادگیری خودراهبر با ویژگی‌های جنسیت، سن، معدل و اشتغال دانشجویان تفاوت معناداری مشاهده نشد.

خطیب زنجانی و همکارانش (۱۳۹۶) [۸] در مقاله خود با عنوان رابطه آمادگی خودراهبری یادگیری با پذیرش یادگیری الکترونیکی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان به این نتایج دست یافت که بین ابعاد مختلف آمادگی خودراهبری یادگیری دانشجویان با توجه به جنسیت و رشته تحصیلی تفاوت معناداری وجود ندارد. بین مؤلفه‌های خودراهبری یادگیری با پذیرش یادگیری الکترونیکی و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار است و آمادگی خودراهبری یادگیری پیش‌بینی کننده مناسبی برای پذیرش یادگیری الکترونیکی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان است.

قریشی و همکارانش (۱۳۹۵) [۹] در مقاله‌ای با عنوان اثربخشی مدل بومی یادگیری الکترونیکی بر خودراهبری در یادگیری دانشجویان به این نتیجه دست یافتند که ابزار محقق ساخته منطبق بر مدل بومی یادگیری الکترونیکی در افزایش نمره کل خودراهبری در یادگیری و مؤلفه‌های آن تأثیرگذار است.

در تحقیقی که توسط خامنه، عطار و سیف با عنوان تأثیر آموزش راهبردهای یادگیری مطالعه فراشناختی بر انگیزش و پیشرفت دانش‌آموزان دختر متوسطه تهران در سال ۱۳۸۷ انجام شد، پژوهش از نوع آزمایشی پیش‌آزمون و پس‌آزمون که با گروه کنترل و یک گروه آزمایش انجام گرفته است که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شد که در مرحله پیش‌آزمون میانگین هر دو گروه آزمایش و کنترل در راهبردهای یادگیری و مطالعه و انگیزش تحصیلی و پیشرفت برابر بود پس از گذراندن ۱۱ جلسه آموزش راهبردهای فراشناختی در گروه آزمایش یافته-های پس‌آزمون پیشرفت نشان داد که تفاوت معناداری بین دو گروه وجود دارد و در این مقایسه نمره‌ی گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل بیشتر بوده است.

پیترز^۴ (۲۰۰۸) [۱۷] در پژوهش خود با عنوان مزایای یادگیری الکترونیکی و مشارکتی در زمینه ایجاد انگیزه در فراگیران عنوان

شوکار^۵ و همکاران (۲۰۰۲) به روش آلفای کرومباخ برای کل مقیاس ۰/۸۲ به دست آمد. سلطانی عربشاهی و نعیمی (۱۳۹۱) نیز در ایران پایایی پرسشنامه یادگیری خودراهبر را به روش آلفای کرومباخ برای ۰/۹۲ به دست آوردند. روایی سازه و محتوایی این آزمون هم در این تحقیق مورد تأیید است. پرسشنامه استاندارد آمادگی یادگیری الکترونیکی واتنیز (۲۰۰۴) ۲۷ گویه دارد. پرسشنامه حاضر در مطالعات متعدد داخلی و خارجی استفاده شده و پایایی آن برای هر عامل به شرح زیر ذکر شده است: دسترسی به فناوری ۰/۹۵، مهارت و ارتباطات برخط ۰/۹۵، انگیزش ۰/۸۸، توانایی یادگیری از طریق رسانه ۰/۹۰، گفتگوهای گروهی اینترنتی ۰/۷۴ و مسائل مهم در جهت موفقیت در یادگیری الکترونیکی ۰/۸۶ به دست آمده است. پایایی پرسشنامه آمادگی یادگیری الکترونیکی (واتنیز) در مطالعه‌ی حاضر با محاسبه‌ی ضریب آلفای کرومباخ ۰/۹۱ مورد تأیید قرار گرفت است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی، ضریب همبستگی پیرسون^۶، آزمون تی و تحلیل واریانس استفاده شده است

یافته‌ها

در بخش آمار توصیفی پژوهش ما میزان مشارکت افراد مختلف از نظر جنسیت و سطح تحصیلات در جدول شماره ۱ و شماره ۲ اشاره شده است.

جدول شماره ۱ مشارکت از نظر جنسیت

جنسیت	تعداد	درصد	فراوانی تجمعی
مرد	۶۲	۲۷/۴	۱۰۰
زن	۱۶۴	۷۲/۶	۷۲/۶
کل	۲۲۶	۱۰۰	

جدول شماره ۲ مشارکت از نظر سطح تحصیلات

سطح تحصیلات	تعداد	درصد	فراوانی تجمعی
دیپلم و فوق دیپلم	۳۳	۱۴/۶	۱۴/۶
کارشناسی	۱۳۵	۵۹/۷	۷۴/۳
کارشناسی ارشد و بالاتر	۵۸	۲۵/۷	۱۰۰
کل	۲۲۶	۱۰۰	

در بخش بعدی در قسمت آمار استنباطی فرضیه بین میزان یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی دانشجویان رابطه وجود دارد با آزمون همبستگی میان متغیرها مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این پژوهش از همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ آمده است.

کرد که دانشجویان شاغل علاقه کمتری به آموزش حضوری داشتند.

هدف‌ها

هدف اصلی

بررسی رابطه بین یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی دانشجویان در دوران اپیدمی ویروس کرونا

اهداف جزئی

بررسی رابطه بین یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی دانشجویان

تعیین میزان یادگیری خود راهبر در بین زنان و مردان

تعیین میزان یادگیری خود راهبر در بین سطوح مختلف تحصیلاتی

فرضیه‌ها

بین میزان یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی دانشجویان رابطه وجود دارد

میزان یادگیری خود راهبر در میان زنان و مردان متفاوت است

میزان یادگیری خود راهبر در بین سطوح مختلف تحصیلاتی متفاوت است

روش پژوهش

تحقیقات علمی بر طبق هدف و ماهیت و روش تقسیم می‌گردند. تحقیقات از نظر کاربرد به سه دسته عمل‌گرا، بنیان‌گرا و کاربردی تقسیم می‌گردند. پژوهش حاضر از نظر نوع و هدف کاربردی در آموزش و پرورش می‌باشد و منظور از پژوهش کاربردی روشی است که برای مسئله‌ای اجتماعی انجام و رابطه‌ای منطقی بین کار پژوهش و جامعه پدید آمده و در نتیجه محقق در اندیشه کاربرد دستاوردها نیز قرار می‌گیرد.

این تحقیق از لحاظ هدف پژوهش، کاربردی و از نظر اجرا جز پژوهش‌های غیرآزمایشی از نوع همبستگی می‌باشد که بر اساس آن رابطه بین یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی دانشجویان مورد بررسی قرار می‌گیرد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان رشته‌ی علوم تربیتی مقاطع تحصیلی مختلف دانشگاه پیام نور کرمانشاه در سال ۱۳۹۹/۱۴۰۰ است که تعداد آن‌ها ۵۵۰ نفر می‌باشد. نمونه آماری این پژوهش با توجه به جدول مورگان شامل ۲۲۶ نفر بود که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. جهت گردآوری داده‌ها در این پژوهش از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد.

پرسشنامه یادگیری خودراهبر فیشر و همکاران (۲۰۰۱) [۱۶] که ۴۰ گویه با طیف لیکرت می‌باشد. پایایی این پرسشنامه توسط

همبستگی از نوع مستقیم می‌باشد این یعنی با افزایش یکی از متغیرها دیگری افزایش پیدا می‌کند.

در بررسی فرضیه میزان یادگیری خود راهبر در میان زنان و مردان متفاوت است از آزمون تی استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۴ آمده است.

جدول شماره ۳ ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرها

یادگیری الکترونیکی	ضریب همبستگی	یادگیری خود راهبر
۰/۶۱۱**	ضریب همبستگی	خود راهبر
۰/۰۰۰	معنی‌داری	
۲۲۶	تعداد	

یا توجه به مقدار سطح معنی‌داری مشاهده‌شده در جدول شماره ۳ همبستگی سطح دو متغیر ۰/۶۱۱ است و همچنین این

جدول شماره ۴ آزمون تی برای مقایسه میانگین دو گروه زنان و مردان در یادگیری خود راهبر

عامل	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	آماره t	df	سطح معنی‌داری sig	میانگین تفاضلات	انحراف معیار تفاضلات	فاصله اطمینان ۹۵ درصد
یادگیری خود راهبر	زن	۱۶۴	۰/۶۶۲	۰/۲۵۵						کران بالا
	مرد	۶۲	۰/۶۴۴	۰/۲۱۳	۰/۵۰۶	۲۲۴	۰/۶۱۴	۰/۰۱۸	۰/۰۳۶	کران پایین

با توجه به سطح معنی‌داری مشاهده‌شده در جدول شماره ۴ تفاوت معنی‌داری بین گروه زنان و مردان در یادگیری خود راهبر وجود ندارد. در بررسی فرضیه میزان یادگیری خود راهبر در بین سطوح مختلف تحصیلاتی متفاوت است از تحلیل واریانس استفاده شد که نتایج آن در جدول شماره ۵ آمده است.

جدول شماره ۵ آنالیز واریانس برای یادگیری خود راهبر

مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معنی‌داری
۰/۱۶۰	۲	۰/۰۸۰	۱/۳۴۳	۰/۲۶۳
۱۳/۲۸۰	۲۲۳	۰/۰۶۰		
۱۳/۴۴۰	۲۲۵			

با توجه به جدول شماره ۵ سطح معنی‌داری مشاهده‌شده بین گروه‌های مختلف تحصیلی که برابر با ۰/۲۶۳ است نشان از معنی‌دار نبودن تفاوت بین گروه‌های تحصیلی در عامل یادگیری خود راهبر دارد.

نتایج

پژوهش حاضر باهدف بررسی رابطه بین یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی دانشجویان در دوران اپیدمی ویروس کرونا انجام شده است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دانشجویان گروه علوم تربیتی دانشگاه پیام نور کرمانشاه که حجم نمونه ۲۲۶ نفر که برای گزینش آن‌ها از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه یادگیری خودراهبر فیشر و همکاران (۲۰۰۱[۱۶]) و پرسشنامه استاندارد آمادگی یادگیری الکترونیکی واتنیز (۲۰۰۴) بودند. برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی ضریب همبستگی پیرسون، آزمون تی و تحلیل واریانس استفاده شده است. در بررسی نتایج پژوهش فرضیه‌ها به این ترتیب بررسی می‌شوند:

فرضیه اول: بین میزان یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی دانشجویان رابطه وجود دارد برای بررسی این فرضیه از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج نشان از وجود رابطه مستقیم بین یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی دارد.

در تبیین این یافته‌ها باید گفت که یادگیری خودراهبری امر بسیار مهمی در عصر حاضر به شمار می‌آید. به نظر می‌رسد هر فردی حتی جامعه‌ی باید بتواند خودشان یادگیری خود را هدایت کنند. در این پژوهش ارتباط بین یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی که بخشی از این به صورت مستقل باید توسط یادگیرنده انجام شود به خوبی بیان شد که رابطه‌ی بین یادگیری خود راهبر با یادگیری الکترونیکی یک رابطه مستقیم

- آموزش و پرورش و آموزش عالی بسترهای مانند فضاهای آموزشی و کتاب‌های آموزشی برای ارتقاء خود راهبری یادگیرندگان فراهم کند.

- با توجه به اهمیت روزافزون آموزش و یادگیری الکترونیکی مؤسسات مختلف در ابتدا به نیازها و مهارت‌های اولیه یادگیرندگان توجه نمایند.

واژه نامه

1. Knowles	نولز
2. Anar and Shari	آنار و شاری
3. Fisher	فیشر
4. Paintz	پینتز
5. Shokar	شوکار
6. Pearson	پیرسون
7. Asfar & Zainuddin	اسفار و زین‌الدین
8. Wow	وو
9. Corner	کورنر
10. Azdo	آزدو
11. Thompson	تامپسون

فهرست منابع

- [1] Ghasemi AH. Information literacy standards for the technical and engineering sciences. 2013. [Persian]
- [2] Sepehri S. Feasibility study of establishing an in-service virtual education system in the Ministry of Education. Journal of Educational Innovation, 2008; 12: 106-115. [Persian]
- [3] Breynescki G. Building ICT4D capacity in and African universities. International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology, 2010; 17: 101-107.
- [4] Barret A, Sajid A, Clegg J. Initiatives To Improve the Quality of Teaching and Learning a Review of Recent. 2007
- [5] Mayfield Antony. « what is Social Media», Retrieved, 01:19.2010. From Icrossingan e-book. 2008.
- [6] Karami B, Karami A, Hashemi N. The effectiveness of teaching cognitive and metacognitive strategies on creativity motivates progress and academic self-concept. Innovation and creativity in the humanities. 2012; 4(2). [Persian]
- [7] Abili Kh, Fatemeh N, Mostafavi Z. Investigating the Relationship between Self-Learning Learning and the Literacy of Information and Communication

است. این یعنی هرچه که یک یادگیرنده توان یادگیری خودراهبری بالاتری داشته باشد به احتمال زیاد در یادگیری الکترونیکی موفق‌تر خواهد بود. نتایج این پژوهش ما با پژوهش ابیلی و همکاران (۱۳۹۶) [۷]، اسفار و زین‌الدین^۷ (۲۰۱۵) [۱۳]، وو^۸ (۲۰۱۴) [۱۸]، کورنر^۹ (۲۰۱۲)، آزدو^{۱۰} و همکاران (۲۰۰۳) [۱۹] و تامپسون^{۱۱} و همکاران (۲۰۰۲) [۲۰] همسو می‌باشد. در ادامه می‌توان گفت برای افزایش کیفیت یادگیری الکترونیکی باید بسترهای برای ارتقاء توان یادگیری خودراهبری فراهم نمود تا افراد بتوانند یادگیری خود را در شرایط مختلفی مانند شیوع ویروس کرونا که امکان حضور فیزیکی را کم کرده و بیشتر مردم جهان در این شرایط آموزش در منزل را پیگیری می‌کنند را داشته باشند. آموزش در عصر حاضر به فناوری و رایانه وابسته‌تر می‌شود به نظر می‌رسد اهمیت خودراهبری افراد و حتی جامعه روزبه‌روز بیشتر از قبل می‌شود که باید بدان توجه شود.

فرضیه دوم در بررسی این که فرضیه میزان یادگیری خود راهبر در میان زنان و مردان متفاوت است، از آزمون تی استفاده شد که نتایج نشان داد بین گروه زنان و مردان تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

در تبیین این فرضیه باید گفت به نظر می‌رسد اهمیت یادگیری خود راهبر در بین زنان و مردان به یک اندازه باشد. آنچه مهم است این که باید یادگیری خود راهبر در بین زنان و مردان ارتقاء پیدا کند تا هر فردی بتواند از آن در مواردی مانند یادگیری الکترونیکی استفاده کند.

فرضیه سوم در بررسی این فرضیه میزان یادگیری خود راهبر در بین سطوح مختلف تحصیلاتی متفاوت است، از تحلیل واریانس استفاده شد که نشان داد تفاوت معنی‌داری بین گروه‌های مختلف تحصیلی وجود ندارد.

در تبیین این فرضیه باید گفت که مانند جنسیت که اهمیت یادگیری خودراهبر در بین گروه زنان و مردان تا حدودی یکسان بود در بین سطوح مختلف تحصیلاتی باید این اهمیت بالا باشد. برای این امر باید از همان ابتدا در آموزش عالی حتی آموزش قبل از دانشگاه افراد را در بسترهای قرارداد تا بتوانند توان یادگیری خود راهبر خود را افزایش دهند. به نظر می‌رسد هر فردی توان بالایی برای یادگیری خود راهبر داشته باشد بهتر می‌تواند در بستر فناوری و محتوای الکترونیکی یاد بگیرد.

پیشنهادها

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر، پیشنهاد می‌شود:

- [14] Ahanchian Gh, Assarroudi G. Relationship between decision-making style and self-directed learning in anesthesia students, *Journal of Military Science*, 2015; 2 (1): 23-15. [Persian]
- [15] Monroe KS. The relationship between assessment methods and self-directed learning readiness in medical education. *Int J Med Educ*, 2016; 7:75-80.
- [16] Fisher M, King J, Tague G. Development of a self-directed learning readiness scale for nursing education. *Nurse Education Today*. 2001; 21:516-525.
- [17] Paintz. cooperative in relation to student motivation (on line). 2008
- [18] Wu CM. Research on Application of Information Technology in Promoting rrrr nrrs' aanlltinn Cmmtt cce ddd SelfDirected Learning, *Advanced Materials Research*, 2014;1046: 526-529.
- [19] Azevedo G, Seibert SD. The role of self-regulated learning in fostering students' conceptual understanding of complex systems with hypermedia. *Journal of Educational Computing Research*, 2004; 30(1&2): 87-111.
- [20] Thompson LF, Meriac JP, Cope JG. Motivating online performance. *Social Science Computer Review*, 2002;20(2): 149-160.
- Technology Students of the Department of Electronic Learning Engineering. *Scientific-Research Quarterly Journal of Research in School and Virtual Learning*, 2017;1(15): 35-50. [Persian]
- [8] Khatib Zanjani N, Al-Kobar Ajam A, Sedigheh B. The relationship between learning self-direction and learning by accepting e-learning and academic achievement of students. *Iran Nursing Magazine*. 2016; 30: 106. [Persian]
- [9] Ghureshi M, Manshai Gh, Nadi MA, Saeidian N. (Effectiveness of Indigenous Model, E-learning on Leadership in Student Learning, 2016; 1(42):11-99. [Persian]
- [10] Zare Beigi M, Sadri Nia S, Rajabpour Sanati A. Review of e-learning management systems. *Journal of Developmental Steps in Medical Education*. 2015; 14(1). [Persian]
- [11] Khan Fareed A . problem-best learning variant: transition phase for a large institution. *j pak med assoc*. 2001; 51(8).
- [12] Saad N, Ali Nejad M. The effectiveness of teaching cognitive, metacognitive strategies on students' self-learning readiness. *Media Electronic Journal*. 2015. [Persian]
- [13] Asfar N, Zainuddin Z. Secondary Students Perceptions of Information, Communication and Technology(ICT)Use in Promoting Self Directed Learning in Malaysia. *The Online Journal Of Distance Education And E-Learning*, 2015; 3(4),78.